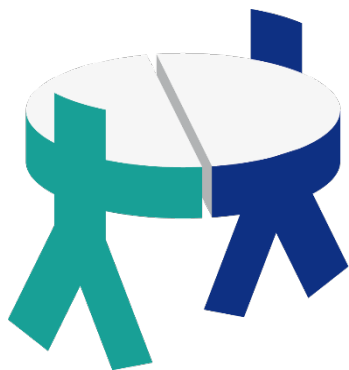

Jaarverslag 2016

Centrum voor
Patiënt en Geneesmiddel

Inhoud

1.	Voorwoord.....	3
2.	Inleiding.....	4
3.	Missie, visie en doelstellingen.....	5
3.1	Visie.....	5
3.2	Missie.....	5
3.3	Doelen en beoogde resultaten.....	5
3.4	Activiteiten.....	5
4.	Organisatie en bestuur.....	6
4.1	Organisatie.....	6
4.2	Bestuur.....	6
5.	Activiteiten 2016.....	7
5.1	Contacten met belanghebbenden.....	7
5.2	Patiëntenpanel.....	7
5.3	Projecten.....	7
6.	Financiën.....	9
7.	Plannen voor 2017.....	10

1. Voorwoord

Tot 2014 leek de World Health Organisation definitie van gezondheid heel overzichtelijk. Volgens de WHO was je gezond als er sprake was van “een toestand van compleet welbevinden”. Een mens dient niet alleen fysiek gezond te zijn, zo was de opvatting, maar er diende ook sprake te zijn van geestelijk en sociaal welbevinden.

Echter, als je deze definitie leest, is bijna iedereen ongezond. Daarnaast mist de regie van de patiënt in deze definitie. Vandaar dat Machteld Huber in 2014 met een nieuwe definitie voor gezondheid is gekomen. Een definitie die gebaseerd is op uitgebreid onderzoek. Deze luidt: “Gezondheid is het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. “

Door deze definitie kun je ook gezond zijn of gezond worden, ook al is er sprake van ziekte. Hierbij ligt een belangrijke rol voor persoonlijke groei en het vervullen van persoonlijke doelen. Volgens Huber is de nieuwe definitie van gezondheid te verdelen in zes dimensies: lichamelijke functies, mentale functies en beleving, de spirituele/existentiële dimensie, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren.

Goed lichamenlijk functioneren is dus slechts een deelaspect van de definitie van gezondheid. Toch neigen artsen, apothekers en beleidsmakers zich vooral hierom te bekommeren, terwijl patiënten doorgaans alle dimensies even belangrijk vinden.

Kortom, om iemand gezond te maken is focus op alleen lichamenlijk functioneren veel te beperkt. Inzicht in de persoonlijke doelen van de patiënt, zijn daarom essentieel om inzicht te krijgen in de beste behandeling.

Het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel wil inzicht in de patiënt en zijn/haar persoonlijke doelen. Deze doelen zijn essentieel om de keuze te maken of er gestart dient te worden met een geneesmiddel, en welke geneesmiddel (met welke mogelijke bijwerkingen) het beste bij een patiënt past. Hiervoor is het gesprek met de patiënt essentieel. Zowel op individueel niveau als in groepsdiscussies. Middels focusgroepen kreeg het CPG het afgelopen jaar enorm veel inzicht in de wensen/behoefes van verschillende patiëntengroepen. Hiernaast richt het CPG zich op het coachen van zorgverleners in het gesprek met de patiënt over geneesmiddelen. Een schitterende basis om op door te bouwen. Zodat zorgverleners samen met de patiënt voor de behandeling kiezen die het beste bij de patiënt past.

Dr. BJF (Bart) van den Bemt, voorzitter Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel

2. Inleiding

Ondanks dat er maatregelen zijn getroffen om het aantal patiënten dat door geneesmiddelengebruik in het ziekenhuis wordt opgenomen terug te dringen, is dit aantal de afgelopen vijf jaar met een kwart gestegen. In 2013 werden er 49.000 mensen opgenomen door problemen met hun medicijngebruik, in vergelijking met 39.000 in 2008. De helft van deze opnames lijkt te kunnen voorkomen.

Een deel van de opnamen is te vermijden door “beter rekening te houden met de kenmerken, bijzonderheden en de conditie van de individuele patiënt en door het toepassen van beschermende maatregelen”, schrijft minister Schippers als reactie op deze studie.

En dat is nu precies waar het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel voor staat. Rekening houden met de unieke kenmerken van de patiënt. Niet alleen medisch, maar ook psychologische en sociologische factoren zijn van groot belang voor effectief veilig en doelmatig geneesmiddelgebruik.

Na twee jaar heeft het Centrum hiervoor al enkele belangrijke stappen gezet. Dankzij focusgroepen is het inzicht in de wensen van de patiënt toegenomen en met deelname aan het COM-MA-project is de weg ingeslagen naar het verbeteren van de communicatie tussen zorgverlener en patiënt.

Het zijn eerste schreden, maar wel belangrijke schreden. Hiermee zetten we een koers in als kenniscentrum op het gebied van patiënt en geneesmiddel en als instituut dat zorgverleners daadwerkelijk ondersteunt bij patiëntgerichte farmaceutische zorg. In de komende jaren zullen we dit verder uitbouwen zodat we herkent en erkent worden als de plek waar je moet zijn als het gaat om farmaceutische zorg op maat.

3. Missie, visie en doelstellingen

3.1 Visie

Het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel heeft de visie dat de kwaliteit van leven van de patiënt verbetert wanneer een betrokken, empathische zorgverlener samen met de patiënt beslist over zijn geneesmiddelgebruik.

3.2 Missie

Het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel:
Verbindt zorgverlener en patiënt in goed geneesmiddelgebruik.

3.3 Doelen en beoogde resultaten

Hoofddoel:

Ondersteunen en stimuleren van zorgverleners om de patiënt meer te betrekken bij keuzes rondom het gebruik van geneesmiddelen.

Subdoel:

In kaart brengen behoeften patiënten die geneesmiddelen gebruiken.

Hiervoor zal het CPG optreden als:

- Netwerkorganisatie met als doel kennis over geneesmiddelgebruik vanuit patiëntperspectief te ontsluiten.
- Productontwikkelaar met als doel educatie voor zorgverleners en ondersteunende hulpmiddelen ten aanzien van de communicatie tussen zorgverlener en patiënt te ontwikkelen.
- Wetenschappelijke organisatie met als doel alle producten wetenschappelijk te borgen en als wetenschappelijk partner te kunnen optreden met expertise over geneesmiddelgebruik vanuit patiëntperspectief.

3.4 Activiteiten

- Uitvoeren focusgroepen en spiegelgesprekken met patiënten en zorgverleners over geneesmiddelgebruik
- Creëren van “landingsbaan”/ kennisplatform voor alle geneesmiddelinformatie vanuit patiëntperspectief op onze website
- Onderwijs – training en coaching in patiëntgerichte farmaceutische communicatie
- Ontwikkelen ondersteunende hulpmiddelen met betrekking tot communicatie over geneesmiddelgebruik
- Praktisch wetenschappelijk onderzoek geneesmiddelgebruik vanuit perspectief van de patiënt

4. Organisatie en bestuur

4.1 Organisatie

Het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 60271833. Het Centrum is een non-profit organisatie en heeft de ANBI status.

Meer informatie over het Centrum is beschikbaar via website www.patiëntengeneesmiddel.nl.

4.2 Bestuur

In de samenstelling van het bestuur van het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel komt de gewenste multidisciplinaire en integrale benadering van farmaceutische zorg tot uiting. Het (onbezoldigde) bestuur kent de volgende samenstelling:

- Voorzitter: Dr. B.J.F. (Bart) van den Bemt, apotheker en senior onderzoeker Sint Maartenskliniek/RadboudUMC
- Penningmeester: Drs. H.J. (Henk-Jan) ter Horst, lid Raad van Bestuur Apotheek Haagse Ziekenhuizen
- Secretaris: Dr. Ir. L. (Liset) van Dijk, programmaleider Farmaceutische Zorg bij het NIVEL
- Leden: Mw. M. (Margo) Briejer, beleidsmedewerker KNMP
Mr. drs. H.P. (Bert) Kuipers, patiëntenvertegenwoordiger

Er wordt nog gezocht naar aanvulling met een arts – medisch specialist.

Directeur van het Centrum is mw. A.M. (Annette) Heinen. In deze verslagperiode heeft zij, bij gebrek van het Centrum vooralsnog aan financiële middelen, haar betaalde werkzaamheden als ZZP'er verricht vanuit haar bureau Care Together.

In 2016 is het bestuur viermaal bijeengekomen (2 maart, 1 juni, 14 september en 6 december);

5. Activiteiten 2016

5.1 Contacten met belanghebbenden

Met diverse stakeholders is in de verslagperiode kennis gemaakt en/of is nader gesproken over mogelijke toekomstige samenwerking.

Dit betrof onder meer de volgende patiëntenverenigingen:

- Hart en Vaat- groep;
- Longfonds;
- Parkinson vereniging;
- Reumafonds;
- Patiëntenfederatie NPCF, werkgroep farmacie;
- Hersenstichting Nederland
- NFK

Voort is met de volgende organisaties van professionals gesproken:

- Ministerie van VWS, directie GMT;
- Nederlandse Hypertensievereniging;
- Dutch Brain Council
- Esperanz
- NVZA
- NVPF
- NControl/ Service Apotheek

5.2 Patiëntenpanel

Eind 2015 zijn voorbereidingen in gang gezet voor de werving van een zogenaamd patiëntenpanel. In de samenstelling van dit panel zoeken we naar diversiteit in kennis, achtergrond, leeftijd en persoonlijkheid. Het panel bestaat, inclusief de voorzitter, uit tenminste tien en bij voorkeur uit vijftien patiënten met verschillende aandoeningen en bijbehorend divers geneesmiddelengebruik. Dit panel krijgt tot taak het Centrum gevraagd en ongevraagd advies te geven over zijn activiteiten. Drie keer per jaar komen zij bijeen in Utrecht om te spreken over de ervaringen en problemen waar mensen met een (chronische aandoening) die langdurig geneesmiddelen gebruiken tegenaan lopen en hoe het Centrum daarin veranderingen kan bewerkstelligen. Daarnaast wordt een aantal projecten die het Centrum uitvoert, besproken en beoordeeld. Het patiëntenpanel is niet opgericht in 2016. Besloten is eerst de visie van het CPG aan te scherpen, meer inkomsten te genereren zodat de mogelijkheden ontstaan het patiëntenpanel structureel te borgen.

5.3 Projecten

De volgende projecten zijn in de verslagperiode door het Centrum voor Patiënt en Geneesmiddel gerealiseerd of zijn thans nog lopend:

- COM-MA: gerealiseerd
In het door ZonMw gefinancierde COM-MA project (hoofdaanvrager NIVEL, overige leden kernteam: UPPER en CPG) wordt een online feedback instrument ontwikkeld ter verbetering van patiëntgerichte communicatie in de poliklinische apotheek.
- Ontwikkeling communicatie scholing farmaceutische patiëntenzorg voor zorgverleners: nog lopend

Met deze scholing kunnen in eerste instantie apothekers en apothekersassistenten van het ziekenhuis zich bekwamen in communicatieve vaardigheden tijdens het voeren van medicatie gesprekken. COM-MA zal het eerste deel van een verder te ontwikkelen programma zijn.

- Focusgroepen Service Apotheek: gerealiseerd
In het kader van e-health ontwikkeling vanuit Service Apotheek. Voor astma/COPD patiënten is een eerste e-health ondersteuning ontwikkeld. Om deze e-health ondersteuning zo in te richten dat deze past bij de behoefte van patiënten zijn focusgroepen uitgevoerd.
- Focusgroepen NIVEL: gerealiseerd
In het kader van de door ZonMw gesubsidieerde studie naar de informatiebehoefte over geneesmiddelen zijn focusgroepen uitgevoerd.
- Focusgroepen SMK: gerealiseerd
In het kader van een onderzoek met als doel een keuzehulp t.a.v. keuze geneesmiddel RA-patiënten te ontwikkelen zijn focusgroepen uitgevoerd.

6. Financiën

Balans/ Winst- en verliesrekening over 2016

Balans per 31 december 2016

	Debet	Credit
VLOTTENDE AKTIVA		
Debiteuren		
0500 - Debiteuren	€ 9.891,75	
<i>Totaal: Debiteuren</i>	€ 9.891,75	
LIQUIDE MIDDELEN		
1100 - Triodosbank	€ 12.646,88	
<i>Totaal: LIQUIDE MIDDELEN</i>	€ 12.646,88	
<i>Totaal: VLOTTENDE AKTIVA</i>	€ 22.538,63	
KORTLOPENDE SCHULDEN		
OMZETBELASTING		
2576 - Rekening te vorderen BTW	€ 1.638,64	
2577 - Rekening af te dragen BTW		€ 2.189,25
<i>Totaal : OMZETBELASTING</i>		€ 550,61
KREDITEUREN		
2600 - Crediteuren		€ 17.477,69
<i>Totaal: KREDITEUREN</i>		€ 17.477,69
<i>Totaal: KORTLOPENDE SCHULDEN</i>		€ 18.028,30
Resultaat		
Resultaat (Geselecteerdejaar/ Periode)		€ 4.510,33
<i>Totaal: Resultaat</i>		€ 4.510,33
Totaal: Balans	€ 22.538,63	€ 22.538,63

7. Plannen voor 2017

Voor 2017 staan de volgende activiteiten in de planning:

- Uitvoeren ZonMw gesubsidieerde voorstudie naar gebruik van voorlichtingsmateriaal over geneesmiddelen bij reumatoïde artritis en oncologie;
- Uitvoeren focusgroepen wetenschappelijk onderzoek Fatma Karapinar ten behoeve van verbetering medicatieoverdracht na ontslag uit het ziekenhuis;
- Uitvoeren ZonMw gesubsidieerd onderzoek als mede-aanvrager (stichting Healthbase is hoofdaanvrager) naar de begrijpelijkheid van etiketteksten in eerste lijn;
- Doorontwikkeling scholing communicatie farmaceutische patiëntenzorg zorgverleners;
- Uitvoeren ZonMw gesubsidieerde onderzoek (mede-aanvrager, NIVEL hoofdaanvrager) "Triage in de apotheek"
 - o Uitvoeren focusgroepen medicijngebruik voor NIVEL in kader van Triage onderzoek
- Evaluatie onderzoek COM-MA feedback training en voorbereiden implementatie COM-MA